

НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕЦЕПЦІЇ ПОСТМОДЕРНІЗМУ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ПОЛЬСЬКІЙ ПРЕСІ

Розглянуто генезу й становлення постмодернізму в культурному просторі України та Польщі. Проаналізовано особливості національних варіантів рецепції постмодернізму України й Польщі. Порівняно парадигми рецепції українського та польського постмодернізму в українській і польській пресі.

Ключові слова: рецепція, постмодернізм, преса, медіа.

До сьогодні жоден напрям, явище не були так сильно медіатизованими, як постмодернізм. Співпраця постмодернізму з медіа відбувається на багатьох рівнях. Мистецька, літературна практика постмодернізму твориться спільно із медіа, згодом ними ж і переосмислюється як теорія. З допомогою медіа постмодернізм видозмінюється та розширює спектри свого впливу та діяльності. Осмислення постмодернізму на фоні його медіатизації виводить його сутність на нові площини розуміння. Відбувається також постмодернізація самих медіа. Сильно медіатизовані є український та польський національні варіанти постмодернізму. Оскільки національні парадигми рецепції постмодернізму у пресі є фактично не вивченими, цікавим та актуальним буде їх вивчення й порівняння в українському й польському медійному просторі.

Мета статті – визначити основні парадигми рецепції постмодернізму в українській та польській пресі й виявити їх спільні та відмінні риси.

Реалізація мети дослідження передбачає виконання таких завдань:

1) розкрити особливості розвитку українського постмодернізму та на підставі аналізу сучасної української преси дослідити історичну й національну специфіку парадигм його рецепції;

2) проаналізувати зародження та становлення постмодернізму в Польщі, охарактеризувати варіанти рецепції постмодернізму в польській пресі;

3) порівняти медіарецепцію постмодернізму в пресі України та Польщі, зацентувати увагу на найсуттєвіших моментах.

Дослідження парадигм медіарецепції українського та польського постмодернізму вказує на ряд ознак, що суттєво відрізняються від західної моделі постмодернізму. Зокрема, йдеться про історичні обставини та особливості політичного минулого.

Через складні ідеологічні умови, в яких перебувало українське суспільство та культурно-літературно-мистецьке життя, зокрема за часів радянської влади, модерний дискурс української літератури був не до кінця розвиненим та

повноцінним. Через це не зміг створити належного, такого, як у країнах Заходу, підґрунтя до виникнення українського постмодернізму. Юрій Андрухович у праці “Дезорієнтація на місцевості” пише про те, що модернізм в українській практиці було жорстко перервано тоталітарною диктатурою, світовими війнами, що постмодернізм на це місце прийшов як “велика багатообіцяюча пустка”. Проте автор, хоч і описує перерваність модернізму, проте аж ніяк не заперечує його існування. На думку ж Ярослава Поліщука, модерністська свідомість українського ХХ ст., можливо, була позбавлена достатнього теоретично-критичного осмислення та підґрунтя, проте все ж вона була. Якщо заперечувати її присутність, то тоді б ми не розглядали нашу теперішню літературу через постмодерну візію. “Адже тільки розвинена модерна свідомість створює ґрунт для розвитку її іронічного переосмислення, до якого і вдаються постмодерністи” [20, с. 28], – пише дослідник.

Отже, незаперечним є факт, що український модернізм навіть у тяжких умовах розвинувся, а звільнений від тоталітарного контролю постмодернізм створив належні умови для критичного осмислення модернізму. Саме в добу українського постмодерну з’явилися найґрунтовніші дослідження українського модернізму.

У польське суспільство “постмодернізм” як поняття і термін прийшов дещо раніше, ніж в українське. Проте перша спроба закріпитись у польській культурі була майже не поміченою через складні політичні та соціальні чинники. Як літературна практика на теренах Польщі постмодернізм почав діяти після 1989 р., за ідеологічно вільніших та сприятливіших умов. І власне після 1989 р. рецепція постмодернізму в польській пресі почала дуже швидко розвиватись. Анна Насіловська пояснює, чим викликана поява такої швидкої й масштабної рецепції постмодернізму в польській пресі: “У тракті урядової трансформації після 1989 р. наступив ще один акт процесу освоєння постмодернізму: з’явилась дуже велика потреба у теорії, яка стала обов’язковою частиною університетської гуманістики. У багатьох дисциплінах вона витіснила вживані до цього часу методологічні традиції і мови, в інших – появився конфлікт

між мисленням, що існувало до цього часу, зорієнтованим на культурний канон чи традиційне розуміння вартості, і постмодерністичним релятивізмом” [37].

Польський модернізм, як і український, розвивався під впливом політичних світоглядів, котрі негативно впливали на його функціонування. Проте порівняно з українським, не зазнав свідомого переслідування та нищення з боку влади і не був перерваним так, як український. Через це у польській культурі можемо спостерігати більш плавний та логічний перехід модернізму у постмодернізм без особливих контраверсій та полемік на цю тему у пресі. Польський модернізм підготував для постмодернізму кращу основу, ніж український. Деякі дослідники схильні вважати, що попередником постмодернізму у Польщі є соціалізм та комунізм, а не модернізм. Загалом найґрунтовніші дослідження польського модернізму, як і в українському випадку, були здійсненими уже в добу постмодернізму.

Український постмодернізм почав розвиватись ще в умовах радянського соцреалізму, його започатковували тогочасні представники андеґраунду – київської іронічної літературної школи. Перші українські постмодерністи себе такими не вважали, аж коли постмодернізм розвинувся та утвердився на Заході, почали себе з ним ідентифікувати.

Подібну ситуацію описують і польські автори, зокрема Анна Насіловська пише, що у Польщі вже від 60-х рр. письменники займались постмодерною прозою, проте несвідомо. Вони не ототожнювали себе з постмодернізмом через відсутність знання його теорії.

Обидва постмодернізми, український та польський, зародилися опісля політично складних нестабільних умов, а розвивались у час, коли культура й соціум приходили до нормального стану: в Україні цей період почався зі здобуття країною незалежності, у Польщі – після ліквідації соціалізму та внесення поправок до Конституції.

Обидва постмодернізми, український та польський, зародилися після політично складних нестабільних умов, а розвивались у час, коли культура й соціум приходили до нормального стану: в Україні цей період почався зі здобуття країною незалежності, у Польщі – після ліквідації соціалізму та внесення поправок до Конституції.

Незважаючи на схожість процесу зародження, поява постмодернізму на теренах Польщі та України викликала, особливо на початку, досить різні моделі рецепції в пресі обох країн. Українські автори розпочали дискусії про українське минуле (найчастіше в контексті модернізму), яким чином воно вплинуло на появу постмодернізму і чи взагалі вплинуло. Публікації ж польських авторів досить довгий час вза-

галі були недотичними до саме “польської проблематики” постмодернізму. Преса масово була засипана або перекладами західних дослідників, або полемікою з ними. Згодом ситуація змінилась на користь польського постмодернізму, проте апеляція до імен та теорій західних зразків і надалі переважає в польській сучасній критиці.

На нашу думку, так відбувається через те, що Польща завжди, навіть в умовах соціалізму, була ближчою до Заходу та ідеї останнього проникали на її терени завжди швидше й у більших масштабах, аніж до України, хоча таке твердження, звісно, меншою мірою стосується критики останніх років. Україна разом із здобуттям незалежності отримала повну свободу у своїх культурних та літературних пошуках, проте вирішила скерувати цю свободу мінімально у бік західних праць з теорії постмодернізму і максимально заглибитись в український бік постмодернізму. Це “заглиблення” має неоднозначне обличчя, адже українську рецепцію постмодернізму умовно можна поділити на три види: пропостмодерну, антипостмодерну та метапостмодерну.

Публікації на постмодерну тематику в українській періодиці найчастіше можна спіткати у таких виданнях, як культурологічний часопис “І”, журнал “Слово і час”, часопис “Критика”, газета “Дзеркало тижня”, газета “День”. Постмодернізм обговорюється як у спеціалізованих культурологічних виданнях, літературній критиці, так і на шпальтах газет.

Пропостмодерна парадигма рецепції виходить з-під пера авторів, які часто є приналежними до постмодерної практики, і нерідко є доволі хаотичною, як і сам постмодернізм. Творці цього різновиду рецепції можуть ляяти постмодернізм, критикувати, принижувати, а згодом врівноважувати ситуацію позитивними дослідженнями на цю тему. Конкретні дослідники самі завжди є в контексті постмодернізму, бо зазвичай виступають ще й творцями його літературної практики, що, як ми встановили, не завжди додає їм послідовності та об’єктивності в судженнях. Спіткати публікації такого авторства часто можна в часописі “І” або “Критиці”. Хоча зазвичай вони більше класифікуються за авторством, а не місцем розміщення. До творців цієї медіарецепції постмодернізму в українській пресі зараховуємо Юрія Андруховича, Григорія Грабовича, Ростислава Семківа та інших.

Друга, антипостмодерна, парадигма рецепції висвітлює постмодернізм дуже однобоко й однозначно бачить у ньому загрозу не тільки для української літератури та мистецтва, але для української національної ідентичності загалом. До цієї когорти авторів належать Петро Іванишин, Дмитро Дроздовський, Олександр Яровий, Оксана Пахльовська. Дискусії цього

типу рецепції теж залежать більше від персоналій, адже статті цього ґатунку можуть з'являтися як у такому виданні, як "Українські проблеми", так і в газеті "День".

Третя, метапостмодерна, парадигма рецепції постмодернізму дещо замало динамічна та занурена в ядро проблематики, проте спостерігається тенденція до її зміни на більш динамічну та об'єктивну, на таку, щоб стала "золотою серединою" між "таборами" прихильників та поборників постмодернізму, яким бракує вміння тверезо та без емоцій підходити до критики явища. Критики, що займають постмодерний нейтралітет, – це Володимир Єшкілев, Ігор Бондар-Терещенко, Микола Ожеван, Тарас Возняк, Вікторія Бурлака.

Найактивніше проблеми постмодернізму обговорювались в українських медіа в 1996–1998 рр.

Проте медіарецепція українського постмодернізму й надалі досить активна і на разі не має таких тенденцій до припинення, як до прикладу рецепція польського постмодернізму.

У польській пресі, на відміну від української, рецепція постмодернізму більш широка і менш суперечлива. Діапазон польських постмодерних дискусій можна пояснити ще й дуже великою кількістю періодики, зокрема літературної критики. Проблеми постмодернізму тут обговорюються у таких виданнях, як: "Teksty drugie", "Czas kultury", "Kultura Współczesna", "FA-Art" та багато-багато інших. Найвищий пік постмодерної полеміки у періодиці припадає спочатку на 1993–1994 рр., що дещо раніше, ніж в Україні, а потім можна виділити також певний другий сплеск приблизно 2004–2009 рр.

Якщо українські полеміки навколо постмодернізму можемо назвати "емоційними", то польські, на противагу їм, "спокійними". Польську рецепцію постмодернізму ми поділили дещо по-іншому, на першому рівні розділяємо її на: "прозахідну" рецепцію – переклади західних теорій постмодернізму та полеміки з іноземними авторами; а також публікації та праці, створені польськими авторами про західний постмодернізм, і на суто національну рецепцію постмодернізму – праці польських дослідників на тему особливостей польського постмодернізму, особливо кризь призму його попередників. Мова йде про те, що більшість дискусій на тему польського постмодернізму неодмінно зачіпають проблематику його попередників, особливо модернізму. Проте, якщо в українському культурному просторі модернізм аналізується як завершений у часі стан, то у польській полеміці довкола постмодернізму, модернізм виступає як активний учасник, як стиль, що ще "живе" або поруч з постмодернізмом або замість нього, або задля нього. Вже власне із цієї парадигми рецепції виокремлюються три інші види (підвиди) рецепції, а саме позитивну, негативну

та нейтральну. Варто зазначити, що поділ цей не є настільки різкий, як в українському дискусійному полі: суто на позиції "за" і "проти". Тут постмодерні дебати є якимось більш ущільненими, переплетеними між собою, часто навіть важко розгрупувати погляди якихось дослідників. Теж трапляються суперечливі думки авторів, неоднозначні позиції щодо постмодернізму.

Польські критики також не ведуть настільки персоналізовані дискусії між собою, концентруються більше довкола поняття, а не особистих вподобань та інтересів. Часом трапляється, що тон ставлення до постмодернізму задає ціле видання, як це є у випадку часопису "FA-ART", головний редактор якого – Кшиштоф Уніловський є одним з творців позитивної рецепції постмодернізму у польській пресі, отже, публікації у часописі під його керівництвом висвітлюють постмодернізм у хорошому, теплому світлі.

Якщо виділяти справді негативні публікації на тему постмодернізму у пресі, то варто зазначити, що постмодернізм не схвалюється особами, причетними до християнської релігії. Польська церква (костел) розцінює постмодернізм як негативне явище.

Ще одного публіциста можемо виділити як досить особливого у своїх контраверсіях та постмодерних міркуваннях, маємо на увазі Владзімежа Болецького і вважаємо, що його стиль викладу думок багато в чому схожий на стиль українського постмодерніста та есеїста Юрія Андруховича.

Отже, на нашу думку, національна специфіка рецепції постмодернізму у певних моментах є дуже подібною в українській та польській пресі. А саме з тієї позиції, що в кожній із них можемо спостерігати зацікавлення історичним минулим, що породило постмодернізм. Тільки в кожній з рецептивних моделей це зацікавлення характеризується дещо різним перебігом та аргументаційною базою.

Зокрема, у своїх публікаціях польські автори більше спираються на думки західних авторитетів і вступають у полеміку з ними. Український же сучасний літературно-критичний простір наскрізь пронизаний полемікою між українськими дослідниками.

Найбільш відмінною рисою між обома варіантами національної рецепції є оцінювальний характер сприйняття постмодернізму. В українській пресі знаходимо значно більше публікацій, що оцінюють український постмодернізм як негативне явище. У польській же, натомість, спостерігаємо більш нейтральне, "м'яке" ставлення як до негативних, так і до позитивних рис постмодернізму. Тобто у польському культурному просторі більша схильність до метапостмодерної рецепції постмодернізму, аніж в українській. Польський постмодернізм розвивався швидше й динамічніше, аніж український, адже перебував більше під впливом

Заходу, можливо, саме через це його тематика у Польщі і швидше почала вичерпуватись. Адже, на відміну від українського інтелектуального простору, у Польщі зустрічається останнім часом усе менше публікацій на постмодерну тематику.

Дослідивши специфіку національної рецепції постмодернізму у польській та українській пресі, вважаємо, що в постмодернізмі, як і в його приналежності до певних національних культур, надалі існує багато моментів та аспектів, котрі потребують окремого розгляду й аналізу. Тема постмодернізму залишається актуальною для досліджень і має перспективи для подальшої праці над нею.

Список використаної літератури

- Андрухович Ю. Дезорієнтація на місцевості. Час і місце [Електронний ресурс] / Ю. Андрухович // Український центр. – 2003. – [Цит. 2009, 4 квітня]. – Режим доступу: <http://www.ukrcenter.com/library/read.asp?id=684&read=true>.
- Андрухович Ю. Повернення літератури [Електронний ресурс] / Ю. Андрухович // І. – 2002. – [Цит. 2009, 7 квітня]. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/pleroma/andr-pl.htm>.
- Бурлака В. Краса рідних симптомів [Електронний ресурс] / В. Бурлака // Дзеркало тижня. – 2000. – [Цит. 2008, 31 жовтня]. – Режим доступу: http://dt.ua/CULTURE/krasa_ridnih_symptomiv-23281.html.
- Бурлака В. Непотрібні думки про непотрібний предмет [Електронний ресурс] / В. Бурлака // Дзеркало тижня. – 2000. – [Цит. 2008, 31 жовтня]. – Режим доступу: http://dt.ua/CULTURE/nepotribni_dumki_pro_nepotribniy_predmet-22038.html.
- Бурлака В. Постмодернізм помер Хай живе постмодернізм [Електронний ресурс] / В. Бурлака // Дзеркало тижня. – 2000. – [Цит. 2010, 7 серпня]. – Режим доступу: http://dt.ua/CULTURE/postmodernizm_pomer_hay_zhive_postmodernizm-23122.html
- Грабович Г. Питання кризи й перелому в самоусвідомленні української літератури / Г. Грабович // До історії української літератури: Дослідження, есе, полеміка. – Київ, 1997. – С. 45.
- Гундорова Т. “Бу-Ба-Бу”, карнавал і кіч / Т. Гундорова // Критика. – 2000. – № 7–8. – С. 13–17.
- Гундорова Т. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація / Т. Гундорова. – Львів : Літопис, 1997. – 297 с.
- Гундорова Т. Методологічний тиск / Т. Гундорова // Критика. – 2002. – № 12 (62). – С. 14–17.
- Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн / Т. Гундорова. – К. : Критика, 2005. – С. 263.
- Дроздовський Д. Атака пріонів, або Штрихи до теорії клонування [Електронний ресурс] / Д. Дроздовський // Всесвіт. – 2006 – [Цит. 2009, 7 травня]. – Режим доступу: http://www.vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=165&Itemid=2
- Дроздовський Д. Безкінечність антиестетики постмодернізму [Електронний ресурс] / Д. Дроздовський // Дзеркало тижня. – 2005. – [Цит. 2009, 7 травня]. – Режим доступу: http://dt.ua/CULTURE/bezkinechnist_antiestetiki_postmodernizmu-45397.html.
- Єшкілев В. Література, як умовна стратегія: умови гри [Електронний ресурс] / В. Єшкілев // Дзеркало тижня. – 2001. – [Цит. 20010, 5 лютого]. – Режим доступу: http://dt.ua/CULTURE/literatura_yak_gumanitarna_strategiyaumovi_gri-25716.html.
- Єшкілев В. Полікультурність митця і таємниці мистецтва. Спроба неспробованого / В. Єшкілев // І. – 1998. – № 13. – С. 84–87.
- Єшкілев В. Постмодерністична “машина виживання” і українська культурна традиція [Електронний ресурс] / В. Єшкілев // І. – 2000. – [Цит. 2009, 10 квітня]. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n19texts/jeshkilev.htm>.
- Іванишин П. Постмодернізм і національно-духовна ідентифікація / П. Іванишин // Українські проблеми. – 1999. – № 1–2. – С. 123–130.
- Іванишин П. Постмодерний неоцинізм, його жерці, раби та жертви [Електронний ресурс] / П. Іванишин // День – 2008. – [Цит. 2009, 11 жовтня]. – Режим доступу: <http://dontsov-nic.org.ua/index.php?m=content&d=view&cid=206>.
- Ожеван М. Українська національна ідея та культурополітика наздоганяючої модернізації [Електронний ресурс] / М. Ожеван // І. – 2000. – [Цит. 2009, 1 травня]. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n18texts/ozevan.htm>.
- Пахльовська О. Українська культура у вимірі “пост”: посткомунізм, постмодернізм, поствандалізм [Електронний ресурс] / О. Пахльовська // Сучасність. – 2003. – [Цит. 2009, 21 січня]. – Режим доступу: <http://www.traducionalist.info/forum/44-172-1>.
- Поліщук Я. Випробування постмодернізмом / Я. Поліщук // Критика. – 2002. – № 3 (53). – С. 28–30.
- Семків Р. Молодь гряде [Електронний ресурс] / Р. Семків // Дзеркало тижня. – 2006 [Цит. 2010, 2 червня]. – Режим доступу: http://dt.ua/CULTURE/molod_gryade-46258.html.
- Семків Р. Час читати ретро / Р. Семків // Критика. – 2003. – № 5 (67). – С. 20–22.
- Терещенко І.Б. Література як (не-як) [Електронний ресурс] / Б. Терещенко. – [Цит.

- 2012, 2 вересня]. – Режим доступу: <http://kalmius.narod.ru/nomer6/esei/bondar1.htm>.
24. Терещенко І.Б. Субкультурні практики у літературному процесі 90-х років [Електронний ресурс] / І.Б. Терещенко // *І*. – 2005. – [Цит. 2011, 2 жовтня]. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n38texts/ibt.htm>.
 25. Терещенко І.Б. Тур вальсу з королевою Ю.Ж.Д. Український постмодернізм від лібідо до постсовкізму / І.Б. Терещенко // *Слово і час*. – 1995. – № 2. – С. 32–38.
 26. Яровий О. Скажу як є / О. Яровий // *Літературна Україна*. – 2001. – № 8 (4905). – 1 березня. – С. 4–7.
 27. Яровий О. Лист самому собі / О. Яровий // *Літературна Україна*. – 2001. – № 15 (4912). – 19 квітня. – С. 2–5.
 28. Bartoszyński K. Postmodernizm a sprawa polska / K. Bartoszyński // *Teksty drugie*. – 1993. – № 1. – С. 36–54.
 29. Bolecki W. Polowanie na postmodernistów (w Polsce) / W. Bolecki // *Teksty drugie*. – 1993. – № 1. – С. 7–24.
 30. Bolecki W. Postmodernizowanie modernizmu / W. Bolecki // *Teksty drugie*. – 1997. – № 1/29 (43/44). – С. 31–45.
 31. Dąbrowski M. Postmodernistyczne akcenty w kulturze polskiej / M. Dąbrowski // *Przegląd Humanistyczny*. – 1994. – Z. 4. – С. 23–33.
 32. Kwiek M. Polski postmodernizm? / M. Kwiek // *Kultura Współczesna*. – 1996. – № 3–4. – С. 5–10.
 33. Kwiek M. Richarda Rorty'ego postmodernistyczny świat ironii / M. Kwiek // *Kultura Współczesna*. – 1993. – № 1. – С. 56–66.
 34. Moraczewski K. Status idei humanistyki jako nauki po krytyce postmodernistycznej / K. Moraczewski // *Kultura Współczesna*. – 2004. – № 3 (41). – С. 212–237.
 35. Łapinski Z. Postmodernizm – co to i po co? / Z. Łapinski // *Teksty drugie*. – 1993. – № 1. – С. 74–86.
 36. Legutko R. Postmodernizm [Електронний ресурс] / R. Legutko. – [Цит. 2011, 12 грудня]. – Режим доступу: <http://tezeusz.pl/cms/tz/index.php?id=327>.
 37. Nasiłowska A. Lem i rozmyty postmodernizm w Polsce [Electronic resource] / A. Nasiłowska // *Odra*. – [Цит. 2009, 25 квітня]. – Mode of access: <http://odra.okis.pl/article.php/766>.
 38. Nasiłowska A. Literatura może stać się hobby / A. Nasiłowska // *Odra*. – 2010. – № 3. – С. 64–69.
 39. Ostaszewski R. Nie taki postmodernizm obcy, jak go malują / R. Ostaszewski // *Twórczość*. – 2001. – № 6 (667). – С. 119–122.
 40. Pęczak M. Głos przedostatni Postmoderniści zmodernizowali się / M. Pęczak // *Polityka*. – 2001. – № 14 (2292). – С. 45–47.
 41. Pęczak M. O kulturze w czasie marnym / M. Pęczak; Z. Rosińska // *Odra*. – 1995. – № 1 (398). – С. 60–64.
 42. Pęczak M. Wskazówki w punkcie zero? / M. Pęczak // *Polityka*. – 1998. – № 45 (2166). – С. 51–53.
 43. Popek M. Postmodernizm; wykład [Electronic resource] / M. Popek. – [Цит. 2011, 25 грудня]. – Mode of access: <http://www.rybnik.pl/bsip/publik/postmode.htm>.
 44. Szahaj A. Teksty na wolności (strukturalizm–poststrukturalizm–postmodernizm) / A. Szahaj // *Kultura Współczesna*. – 1993. – № 2. – С. 5–13.
 45. Uniłowski K. Jak ktos kocha to i opowiada / K. Uniłowski // *Fa-art*. – 1994. – № 4. – С. 56–59.
 46. Uniłowski K. Postmodernizm, poloniści i proza polska / K. Uniłowski // *Fa-art*. – 1994. – № 4. – С. 4–14.
 47. Uniłowski K. Postmodernistyczny kanon [Electronic resource] / K. Uniłowski; Opoka. – [Цит. 2009, 25 квітня]. – Mode of access: http://www.opoka.org.pl/biblioteka/II/IC/rec_kanon_postmodern.html.
 48. Uniłowski K. Poza zasadą autonomii / K. Uniłowski // *Fa-art*. – 2006. – № 3 (65). – С. 2–11.
 49. Wołowicz G. Recepja postmodernizmu w polskiej krytyce i publistyce literackiej. Wstępne rozpoznanie / G. Wołowicz // *Kultura Współczesna*. – 1996. – № 3–4. – С. 11–25.

Стаття надійшла до редакції 15.06.2013.

Попиль Д.Ю. Национальные особенности рецепции постмодернизма в украинской и польской прессе

Рассмотрены генезис и становление постмодернизма в культурном пространстве Украины и Польши. Проанализированы особенности национальных вариантов рецепции постмодернизма Украины и Польши. Представлено сравнение парадигм рецепции украинского и польского постмодернизма в украинской и польской прессе.

Ключевые слова: рецепция, постмодернизм, пресса, медиа.

Popil D. National characteristics of reception of postmodernism in Ukrainian and Polish press

The article focuses on media reception of postmodernism. For a detailed analysis two national versions of postmodernism in the media, such as Ukrainian and Polish are chosen. Author investigates these

paradigms, as they are quite different from the reception of postmodernism in press in France, Germany or America.

It is found that media reception of Ukrainian postmodernism is very active. Conventionally, we have identified and investigated three paradigms of reception of postmodernism in Ukrainian press: pro-postmodern, anti-postmodern and meta-postmodern (neutral position). Pro-postmodern paradigm of reception is created by writers who set up postmodern practice and is often quite chaotic, as postmodernism.

Anti-postmodern paradigm of reception highlights postmodernism rather from one side and clearly underlines the threat not only for Ukrainian literature and art, but for the Ukrainian national identity in general.

Meta-postmodern reception of postmodernism is lack of dynamics and engagement in the core of the problems, but there is a tendency to change itself to a more dynamic and objective one that can be as "golden mean" between "groups" of supporters and opponents of postmodernism.

It was investigated that Polish postmodernism is quite different from Ukrainian one. In Polish debate about postmodernism there is no strong opposition between "for" and "against" groups of postmodernism. The Polish culture media space has greater tendency to meta-postmodern reception of postmodernism than in Ukrainian one. Also it is noted that year after year the interest of postmodern themes in Poland is decreasing.

The detailed comparative analysis of the reception of postmodernism in Ukrainian and Polish press is presented.

The publication shows that the most distinguishing feature between Polish and Ukrainian postmodernism is evaluative character of the reception of postmodernism. In the Ukrainian press we can find more publications evaluating the Ukrainian postmodernism as a negative phenomenon. At the same time Polish press is characterized with more neutral, "soft" attitude to negative and positive features of postmodernism.

Key words: reception, postmodernism, press, media.